

Tednik

Učiteljski Tovariš.

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Štev. 37.

V Ljubljani, 13. kimaveca 1907.

XLVII. leto.

„Učiteljski Tovariš“ izhaja vsak petek. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje. Vse leto stoji 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Posamezna številka 16 h. Spise je pošiljati samo na naslov: Uredništvo „Učiteljskega Tovariša“ v Idriji. Naročnino prejema Frančišek Črnagoj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Rokopisov ne vračamo. — Za oznanila je plačati od dvostopne petit-vrate po 20 h, če se oznanilo tiska enkrat; po 18 h, če se tiska dvakrat, in po 16 h, če se tiska trikrat; če se večkrat tiska, znaten popust. Oznanila sprejema „Učiteljska tiskarna“. Priloge poleg poštnine 6 K.

Zavezo avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev je zadela velika, prebridka izguba. Umrl je nje upravni odbornik in podpredsednik, nepozabni in nenadomestljivi tovariš, gospod

Vekoslav Strmšek

nadučitelj v Št. Petru na Medvedovem selu.

Svojemu ljudstvu je bil najboljši učitelj, nam najzvestejši tovariš najčistejšega, neomadeževanega značaja, vzor človeka in moža! Stal je v naših prvih vrstah, zvest našim idealom do zadnjega diha.

Slava njegovemu spominu!

Vodstvo „Zaveze avstr. jugoslov. učiteljskih društev“ v Ljubljani,
dne 6. septembra 1907.

Tajnik:

Drag. Česnik.

Predsednik:

L. Jelenc.

✦ Vekoslav Strmšek.

Kakor pade hrast, ki kljubuje viharjem, zadet in razklan od ognjenega bliska — tako je padel on. Vrgla ga je kruta bolezen, ko je stal v najlepši moški dobi, ko je razvijal vse svoje plodovite moči svojemu ljudstvu v korist, ko je gledal s tihim ponosom in z blago zavestjo storjene dolžnosti slovenskega učitelja na sadove svojega neumornega delovanja!

Iztrgan je iz kroga svoje ljubljene rodovine, iztrgan je iz naše srede. To izgubo občutimo toliko bridkeje, ker jo bo težko, težko kdaj nadomestiti z možem, ki bi mogli reči o njem, da je naš drugi Vekoslav Strmšek!

Danes ne prijavljamo njegovih življenjepisnih podatkov, storimo pa to drugokrat. Poudarjamo le, da je bil Vekoslav Strmšek vzor delavnega moža, vzor slovenskega učitelja.

Vsa Spodnja Štajerska je polna njegove hvale. Poznali so ga povsod. Od Sv. Petra na Medvedovem selu, kjer je služboval, se je širilo njegovo delovanje po vsi ožji njegovi domovini. Njegova trezna preudarnost je ugodno vplivala na vso okolico. Preden je kaj storil, je vse premislil in presodil z jasnim razumom. Ko je vse dozorelo v njegovi duši, je šel na delo. In kar je storil, je stalo trdno kot skala, zakaj Strmšek ni odnehal prej, dokler ni bilo dogotovljeno, kar je sklenil dogotoviti. Kdor je iskal svéta, se je obrnil nanj, ker je bil prepričan, da je vse, kar čuje od njega, zrelo in trezno, pametno in izvedljivo. Hodili so k njemu po navodila učitelji, politiki in kmetovalci. Vsakomur so bila odprta njegova vrata, vsakomur je bil na uslugo v vsakem slučaju, samo če je prihajal s poštenimi nameni.

Bil je odkritosrčen človek, ki ni poznal nobenega hinavstva. Zaničeval je ljudi, ki so bili v dejanju in besedah drugačni nego v sreči in mišljenju. Neoskrnjena moška čast mu je bila nad vse, in vse njegovo življenje je bilo čisto in neomadeževano: bil je

kot jasna luč, ki je blagodejno ogrevala vso okolico. Kaj je bil nam učiteljem, to vemo in čutimo sedaj, ko ga ni več. Bil je tovarišem tovariš v pravem pomenu besede. Bogate izkušnje, ki si jih je pridobil v življenju in knjigi, je stavil našemu stanu in naši organizaciji na razpolago. Kar je imel sam najboljšega in najdozorelejšega, to je bilo tako naše, kakor smo bili mi njegovi. Udeleževal se je vseh naših zborovanj in vseh shodov. Naš je bil ob vsaki veseli in žalostni priliki. Njegova moška volja in solidnost njegovega mišljenja je bila prava življenjska sila naše organizacije. Na premnogih shodih in pri premnogih sejah vseh odborov, ki jim je bil član, je bil Strmšek duša in izvor mnogobrojnim velevažnim sklepom, ki so realizovani položili naši organizaciji najtrdnjejši, nerazrušen temelj. Mišljenja je bil naprednega, in ni bilo nobene sile, ki bi ga mogla spraviti na drugo pot. Bil je med ustanovniki štajerske „Narodne stranke“, ki se je postavila s tako odločnostjo in tako lepimi uspehi v bran črnemu reakeijonarstvu, ki tudi na Štajerskem tako podlo napada napredno učiteljstvo in ruje proti šolstvu! Z neizprosno odločnostjo je zagovarjal svoje ideje. Bil je značaj!

Kakor je bil Strmšek vzor neumornega delavca na šolskem, kulturnem, političnem in gospodarskem polju — tudi sam je prijel za plug in oral njivo — tako je bil tudi vzor pravega, ljubečega rodovinskega očeta. V krogu svojih dragih je dobil edino mesto, kjer se je odpočil od truda in skrbi. Zunaj hiše ni poznal pokoja, zakaj vsepovsod je storil več, nego je zahteval od njega njegov stan.

Našemu listu je bil zvest sotrudnik. Kadar smo kaj potrebovali, je bil Strmšek med prvimi, ki nam je prihitel na pomoč. Bil je v vsem in vsakem naših misli, našega prepričanja, in morda bridkeje kakor kdorkoli občutimo mi njegovo prezgodnjo smrt.

Ave, anima pia!

Iz turistovskega nahrbtnika.

Piše Fort. Jelovšek.

Pred leti, ko sem kolesaril med počitnicami, sem podal nekaj potopisnih spominov iz kolesarske torbice; sedaj pa, ko sem zamenjal lahkokrilo kolo s težkimi železnimi krampeži, dolgo palico in priročnim nahrbtnikom, podam cenjenim čitateljem nekaj spominov iz svojega nahrbtnika.

Ker je naša dična „Zaveza“ izbrala za letošnje svoje zborovanje slikovito Radovljico v znožju sivega Triglava, sem razmišljal, bi li ne kazalo, da bi nas nekaj v spremstvu tovariša vodnika poletelo na „Vrh Triglava“, kakor poje ona prelepa slovenska pesem. In res, na moj dotični poziv v „Uč. Tovarišu“ se je odzvalo več tovarišev z različnimi načrti, ki naj bi se v Radovljici definitivno sprejeli. Da pa se ne izneverim svojemu zvestemu konjiču, brzemu kolesu, obrzdam tudi njega; privežem mu težko železno palico, ki sem si jo bil prej dal napraviti za Triglav in hajd na kolo! odjadram v petek, dne 23. avgusta iz dežele „sühe robe“ čez Turjak v belo Ljubljano. Dospevši tja, jo krenem v hotel k „Južnem kolodvoru“, kjer se je začela

kmalu polniti dvorana dragih tovarišev in milih tovarišic, in v družbi duhovitih Čehov, junaških Srbov in dražestnih Srbinj smo preživeli najlepši večer. Prej pa sem si v Ljubljani nabavil nahrbtnik, krampeže in kar je še bilo treba za to turo. Na prvi pogled se je spoznalo novopečenega turista, in v pozni uri ob čaši rujnega vinca sem moral prebiti prvo preizkušnjo turistovince. Moje železno helebardo je uničila povsem stroga kritika tovarišev turistov iz Gornjega grada — Bog vam ne šteje tega v greh! — še pred aktivnostjo je morala romati v nezasužni pokoj. Naj ga v miru uživa v večem spomin kraljevega Triglava, čigar krone, žal, ne bo nikdar venčala.

Pa strogi sodniki so preiskali tudi moj novi nahrbtnik in ko nekdo privleče iz njega ovitek, v katerem je bila ščet za zobe, milo in — joj, joj! — Schnurrbartbinde — kar telefonično so hoteli pozvati Rovška, ki naj bi na lieu mesta fotografiral pregrešnega — nedeljskega turista. — In v globočini svoje užaljene duše sem sklenil tedaj, da hočem vsem tem neusmiljenim zasmehovalcem izbrisati oči — ter jim vrh Triglava velikodušno zaklicati z našim Zveličarjem: „Odpuščam jim, saj niso vedeli, kaj so delali!“